

Eiland Jeroen Hofman

Eiland Jeroen Hofman

Liefdes- verklaring vanuit de hoogte

Jeroen Hofman

In het dorp waar ik opgroeide, kende vrijwel iedereen elkaar. Dat had zo zijn voor- en nadelen. Toen ik jong was, voelde de kleine, hechte gemeenschap vooral beklemmend aan. Ik kon niet wachten om mijn blik te verruimen. In mijn pubertijd werd ik nieuwsgierig naar de grote stad. Na heel wat omzwervingen kwam ik uiteindelijk in Amsterdam terecht, de plek waar ik nog steeds woon.

De stedelijke dynamiek fascineert me. Ik kan genieten van de drukke tafereel die voor mijn camera plaatsvinden. Maar de prikkels van de stad zijn soms ook een valkuil voor de ziel. Wanneer je niet goed in je vel zit, kan de hectiek snel omslaan in chaos en leiden tot vervreemding en isolement. De samenleving in de stad lijkt dan louter uit los zand te bestaan.

Fotografie is altijd mijn belangrijkste uitlaatklep geweest. Maar de drukke plekken die ik zo graag fotografeerde, was ik ineens meer dan zat. Ik had nood aan rust. Zowel in mijn hoofd als in mijn werk. Mijn fotografische stramien, veel 'figuurtjes' op een afgebakende plek, mocht dan wel een succesformule zijn, ik wilde niet meer wachten totdat mensen op de juiste plek in mijn beeld schoven. De mens moest wijken. Het landschap moest het beeld overnemen. Hoe kon ik vorm geven aan die behoefte?

In mijn achterhoofd zat een oude belofte. Een mij zeer dierbaar persoon koesterde de wens nog één keer naar Texel te gaan. Gezondheidsproblemen maakten die reis helaas onmogelijk – de deining van de veerboot bleek een onoverbrugbare hindernis. Of ik dan de geliefde plekken uit haar jeugd wilde vastleggen op mijn manier, zo luidde de vraag. Voor wie mij nog niet kent: 'mijn manier' bestaat erin te fotograferen vanaf een kraan op ongeveer twintig meter hoogte. Ik heb deze manier van fotograferen omarmd omdat ik er de gelaagdheid in het landschap mee kan tonen. Na lang zoeken heb ik de ideale hoogte gevonden waarop voor- en achtergrond met elkaar versmelten en er een kijkdooseffect, een diorama ontstaat.

Vanaf een welbepaalde hoogte kun je de mensen beneden niet meer verstaan; de vogels boven je zijn dan weer juist niet beet te grijpen. Dat volledig geïsoleerd-zijn verscherpt de zintuigen. Bij een zachte wind is het schommelen van het 'bakje' waarin ik zit zelfs een aangename hulp om in het landschap op te gaan. Het is mijn domein, mijn uitkijkpost vanwaar ik haarscherpe beelden kan schieten. Zodra de hydraulische kraanarm de lucht ingaat, schakelt mijn brein instinctief over op survivalmodus. Boven aangekomen voel je je een reus. Pas wanneer de adrenaline is uitgewerkt, kun je de camera hanteren.

De Waddeneilanden dus. De vijf eilanden die op de kaart van Nederland voor mij altijd de zwiepende staart hebben gesymboliseerd van een vechtende, stevig op zijn achterpoten staande leeuw. In heel mijn leven was ik misschien één keer op Texel geweest. Van de overige vier eilanden had ik alleen Schiermonnikoog bezocht. Texel was best een mooie plek, herinnerde ik me. Met een hoogwerker, mijn apparatuur en een hotelboeking maakte ik de overtocht. De veerboot over het open water deed de verplaatsing van A naar B groots aanvoelen. Toen ik bij de reling stond op het buitendek, de vaste wal achter me verdween en het eiland langzaam voor me opdoemde, gebeurde er iets merkwaardigs. Er kwam een kalmte over mij heen die ik nooit eerder had gevoeld. Een nieuwe wereld lag aan mijn voeten.

Bij aankomst waaierde de mensenmassa van de veerboot direct uit over het eiland. Al snel was iedereen verdwenen en stond ik daar alleen. Ik werd overvallen door de plotse leegte en de rust. De weilanden met schapen, de weidse, door getijdenstromen gesculpteerde duinlandschappen. De snelle wisselingen van het weer. Spectaculaire wolkenluchten die in razend tempo de zon het landschap laten schilderen. Regenbuien, windstoten en de geur van dennenbomen meegevoerd op de zilte zeelucht. Rust.

Pas na vier uur met mijn camera in mijn bakje te hebben gezeten, realiseerde ik me dat ik mijn telefoon in het hotel had laten liggen – en dat wil wat zeggen voor een telecomjunkie als ik. Die eerste week was machtig. Het eiland was goed voor me. Dit kon toch niet bij een eenmalige verkenningstocht blijven. En zo ontstond het plan alle vijf de Waddeneilanden te fotograferen. Op mijn manier.

Ik moest en zou mijn tijd nemen; geen deadline als stip aan de horizon. Uit ervaring wist ik dat projecten die in een te strak jasje zitten uiteindelijk gedoemd zijn te mislukken. Als je daarentegen gaat voor slow motion, komt alles vanzelf op je pad. De volledige overgave aan het ritme van het eilandleven is de enige manier om er te kunnen aarden; je kan er niet zomaar even af wanneer jij dat wil. Aankomst en vertrek zijn gegevens die je moet aanvaarden. Maar, als je je weerstand laat varen, geniet je van iedere storm of elk dagdeel dat je aan helemaal niets hebt gedacht.

Al fotograferend kwam ik tot de conclusie dat abstractie het allermooiste is om vast te leggen. De landschappen gingen meer en meer uit vlakken, vormen en kleuren bestaan, met steeds de horizon als vast gegeven. De vraag die mij bezighield, was hoe ik de clichés van geijkte beelden en herkenbare plekken kon vermijden. Mijn project moest zoals de schilderijen van de oude Hollandse meesters een absolute liefdesverklaring aan het landschap worden, geen toeristische brochure.

Nu en dan stond ik mijzelf toe de drukte van een warme stranddag of een festival vast te leggen. Als fotografisch uitstapje kon ik ook genieten van de donkere, dichte bossen die je verspreid op de eilanden aantreft. Ze symboliseren de incidentele duisternis in mijn gemoed. Daarom is het passend om er in dit boek de uitgestrektheid van het vlakke Hollandse landschap mee af te wisselen.

Overal waar ik op de eilanden kwam, werd ik geholpen door de eilandbewoners en de lokale instanties. De gemeenschapszin en de gastvrijheid zijn van groot belang in de kleine dorpen. Met elk bezoek groeide de waardering voor het dorp uit mijn jeugd. De rust die ik op de eilanden vond, was de rust die ik in mijn dorp had achtergelaten. Ik was op reis. En toch was ik thuis.

Declaration of Love from Above

In the village where I grew up, almost everybody knew each other. That had its pros and cons. When I was young the small, close-knit community felt suffocating. I couldn't wait to broaden my horizons. In my adolescence I became curious about the big city. After many detours I finally ended up in Amsterdam, the place where I still live.

Urban dynamics fascinate me. I really enjoy the busy scenes that take place in front of my camera. But sometimes the stimuli of the city can be a pitfall for the soul. When you're not feeling well, the hustle and bustle can quickly turn into chaos and lead to alienation and isolation. Society in the city then seems to consist only of loose sand.

Photography has always been the best way for me to let off steam. But I was suddenly fed up with the busy places I loved to photograph. I needed peace and quiet, both in my head and in my work. Although my photographic template – many small 'figures' in a defined place – was a formula for success, I no longer wanted to wait for people to move into the correct position in my image. People had to give way. The landscape had to take over the picture. How could I address this desire?

In the back of my mind was an old promise. A person very dear to me dreamed of visiting the island of Texel one last time. Unfortunately, health problems made the journey impossible: the swell of the ferry proved an impossible hurdle to take. She asked whether I would photograph the precious places from her youth in my own way. And for those who don't know me yet, 'my way' consists of photographing from a crane about twenty metres up. I have embraced this way of photographing because it allows me to

show the layering in the landscape. After a long search I found the ideal height at which foreground and background blend together to create a diorama effect.

There is a specific height where you can no longer understand what people below are saying and the birds above remain just out of reach. This perfect isolation sharpens the senses. And in a gentle breeze, the rocking of the bucket I'm in helps me to blend into the landscape nicely. It's my domain, my observation post from which I can shoot razor-sharp images. As soon as the hydraulic crane arm goes up into the air, my brain instinctively switches to survival mode. Up there, you feel like a giant. Only when the adrenaline has subsided can you handle the camera.

The West Frisian Islands then... The five islands, which to me on the map of the Netherlands have always symbolised the swishing tail of a brawling lion standing firmly on its hind legs. I had been to Texel maybe once in my whole life. Of the other four islands I had only ever visited Schiermonnikoog. Texel was quite a beautiful place, I remembered. With an aerial work platform, my equipment and a hotel reservation, I made the crossing. The ferry across the open water made the journey from A to B feel grand. As I stood at the railing on the outer deck, the mainland disappearing behind me and the island looming up in front of me, a strange thing happened. A calmness came over me that I had never experienced before. A new world lay at my feet.

On arrival, the crowd of people from the ferry immediately fanned out across the island. Soon everyone had disappeared, and I stood there alone. I was overwhelmed by the sudden

emptiness and peace. The meadows with sheep. The vast dune landscapes sculptured by tidal currents. The rapid weather changes. Spectacular cloudscapes that let the sun paint the landscape at breakneck speed. Rain showers, gusts of wind, and the smell of pine trees carried away on the salty sea air. Peace and quiet.

It was only after having spent four hours in my bucket with my camera that I realised I had left my phone in the hotel, which is quite a feat for a telecoms junkie like me. That first week was magnificent. The island was good for me. Surely this couldn't remain a one-off exploration. And so the plan arose to photograph all five West Frisian Islands. My own way.

It was crucial that I take my time; no deadline as a point on the horizon. I knew from experience that projects that are planned too strictly are ultimately doomed to fail. If, on the other hand, you aim for slow motion, everything will automatically come your way. Completely surrendering to the rhythm of island life is the only way to settle in; you can't just leave whenever you want to. Arrival and departure times are facts you have to accept. If you cease to resist, however, you will enjoy every storm and each part of the day when you have thought of nothing at all.

While photographing, I came to the conclusion that abstraction is the most beautiful thing to capture. The landscapes began to consist more and more of planes, shapes and colours, with the horizon as a fixed feature. The question that occupied me was how to avoid the clichés of conventional images and familiar places. Like the paintings of the old Dutch masters, I wanted my project to be an absolute declaration of love to the landscape, not a tourist brochure.

Now and then, I allowed myself to capture the crowds on a warm beach day or at a festival. As a photographic excursion, I also enjoyed the dark, dense forests that are scattered around the islands. They symbolise the occasional darkness in my mind. It is, therefore, fitting that in this book they are intermixed with the vastness of the flat Dutch landscape.

Everywhere I went on the islands, I was helped by the islanders and the local authorities. Community spirit and hospitality are very important in these small villages. With each visit my appreciation for the village of my youth grew. The peace I found on the islands was the peace I had left behind in my village. I was travelling. And yet I was at home.

Liebeserklärung aus der Höhe

In dem Dorf, in dem ich aufgewachsen bin, kannten sich fast alle. Das hatte seine Vor- und Nachteile. Als ich jung war, fühlte sich die kleine, enge Gemeinschaft vor allem bedrückend an. Ich konnte es kaum erwarten, meinen Horizont zu erweitern. In meiner Jugend wuchs meine Neugierde auf die Großstadt. Nach einem langen Weg landete ich schließlich in Amsterdam, wo ich noch immer wohne.

Die urbane Dynamik fasziniert mich. Ich kann die lebhaften Szenen genießen, die sich vor meiner Kamera abspielen. Aber die Reize der Stadt sind manchmal eine Falle für die Seele. Wenn man sich nicht wohl fühlt, kann die Hektik schnell in Chaos umschlagen und zu Entfremdung und Isolation führen. Die Gemeinschaft in der Stadt scheint dann nur noch aus losem Sand zu bestehen.

Die Fotografie war für mich schon immer das beste Mittel, Druck abzubauen. Plötzlich hatte ich die Orte, die ich gerne fotografierte, mehr als satt. Ich brauchte Ruhe und Frieden – sowohl in meinem Kopf als auch in meiner Arbeit. Mein fotografisches Muster – viele kleine „Figuren“ an einem abgegrenzten Ort – hatte sich bisher als Erfolgsformel herausgestellt, aber ich wollte nicht mehr darauf warten, dass die Menschen in meinem Bild an der richtigen Stelle stehen. Die Menschen mussten weichen. Die Landschaft musste das Bild übernehmen. Wie könnte ich diesem Bedürfnis Gestalt verleihen?

Ich hatte ein altes Versprechen im Hinterkopf. Eine mir sehr nahestehende Person hatte den Wunsch, noch einmal Texel zu besuchen. Leider machten gesundheitliche Probleme die Reise unmöglich – der Wellengang auf der Überfahrt war ein unüberwindliches Hindernis.

Ob ich die geliebten Orte aus ihrer Jugend auf meine Art und Weise festhalten konnte, war die Frage. Und für diejenigen, die mich noch nicht kennen: Meine Arbeitsweise besteht darin, aus einer Höhe von etwa zwanzig Metern von einem Kran aus zu fotografieren. Ich habe mir diese Art des Fotografierens zu eigen gemacht, weil sie es mir ermöglicht, die Schichten der Landschaft zu zeigen. Nach langem Suchen habe ich die ideale Höhe gefunden, in der Vorder- und Hintergrund zu einem Diorama verschmelzen.

Von einer bestimmten Höhe aus kann man die Menschen unten nicht mehr verstehen und sind die Vögel oben unerreichbar. Diese völlige Isolation schärft die Sinne. Und bei leichtem Wind ist mir das Schaukeln des Korbes, in dem ich mich befinde, sogar eine angenehme Hilfe, um mich in die Landschaft einfügen zu können. Das ist mein Reich, mein Aussichtspunkt, von dem aus ich messerscharfe Bilder schießen kann. Sobald der hydraulische Arm des Krans emporsteigt, schaltet mein Gehirn instinktiv in den Überlebensmodus. Wenn man oben ist, fühlt man sich wie ein Riese. Und erst wenn das Adrenalin zur Neige geht, kann man mit der Kamera umgehen.

Nun also die Westfriesischen Inseln ... Die fünf Inseln, die auf der Karte der Niederlande für mich immer den peitschenden Schwanz eines kämpfenden Löwen symbolisierten, fest auf den Hinterbeinen stehend. Ich war vielleicht einmal in meinem ganzen Leben auf Texel gewesen. Von den anderen vier Inseln hatte ich bisher nur Schiermonnikoog besucht. Und Texel war ein recht schöner Ort, erinnerte ich mich. Mit einer Hebebühne, meiner Ausrüstung und einer Hotelbuchung im Gepäck bestieg ich die Fähre. Die Bewegung von A nach B über das offene

Wasser fühlte sich grandios an. Als ich an der Reling auf dem Außendeck stand, das Festland hinter mir verschwand und die Insel langsam vor mir auftauchte, geschah etwas Seltsames. Mich überkam eine Gelassenheit, die ich noch nie zuvor gespürt hatte. Eine neue Welt lag mir zu Füßen.

Bei der Ankunft verstreute sich die Menschenmenge von der Fähre sofort über die ganze Insel. Bald waren alle verschwunden, und ich stand allein da. Ich war überwältigt von der plötzlichen Leere und dem Frieden ... Die Wiesen mit Schafen, die weite Dünenlandschaften, geformt von Gezeitenströmungen. Der schnelle Wechsel des Wetters. Spektakulärer Wolkenhimmel, im nächsten Moment von der Sonne überstrahlt, die die Landschaft aufleuchten lässt und so ihr eigenes Bild malt. Regenschauer, Windböen und der Duft von Pinienbäumen, von der salzigen Meeresluft getragen. Frieden.

Erst nach vier Stunden, mit meiner Kamera im Korb, wurde mir klar, dass ich mein Handy im Hotel liegen gelassen hatte; das will etwas heißen für einen Telekommunikations-Junkie wie mich. Diese erste Woche hatte es in sich. Die Insel war gut für mich. Dies konnte keine einmalige Erkundung bleiben. Und so entstand der Plan, alle fünf Westfriesischen Inseln zu fotografieren. Auf meine eigene Art.

Mir Zeit zu nehmen, das war das absolut Wichtigste: keine Frist als Fixpunkt am Horizont. Ich wusste aus Erfahrung, dass zu knapp bemessene Projekte letztlich zum Scheitern verurteilt sind. Wenn man sich aber für die Zeitlupe entscheidet, kommt alles ganz natürlich auf einen zu. Nur dann, wenn man sich ganz dem Rhythmus des Insellebens hingibt, kann man

sich einleben; man kann nicht einfach gehen, wenn man will. Ankunfts- und Abfahrtszeiten sind Gegebenheiten, die man akzeptieren muss. Aber wenn man seinen Widerstand aufgibt, genießt man jeden Sturm und jeden Teil des Tages, an dem man an gar nichts gedacht hat.

Beim Fotografieren bin ich zu dem Schluss gekommen, dass Abstraktion das Schönste ist, was man einfangen kann. Die Landschaften setzten sich mehr und mehr aus Flächen, Formen und Farben zusammen mit dem Horizont als beständigem Hintergrund. Die Frage, die mich immer wieder beschäftigte, war, wie man die Klischees von den gewohnten Bildern und erkennbaren Orten vermeiden kann. Wie die Gemälde der alten holländischen Meister sollte mein Projekt eine absolute Liebeserklärung an die Landschaft sein, keine Touristenbroschüre.

Gelegentlich gestattete ich mir, die Hektik eines warmen Strandtages oder eines Festivals einzufangen. Als Fotoausflug konnte ich auch die dunklen, dichten Wälder genießen, die man verstreut auf den Inseln findet. Sie symbolisieren für mich die temporäre Finsternis meines Geistes. Deshalb sind diese Bilder hier im Buch im Wechsel zu sehen mit denen, welche die Weite der niederländischen Landschaft zeigen.

Überall, wo ich hinkam, wurde ich von den Inselbewohnern und den lokalen Behörden unterstützt. Gemeinschaftsgeist und Gastfreundschaft sind in diesen kleinen Dörfern von großer Bedeutung. Mit jedem Besuch wuchs die Wertschätzung für das Dorf meiner Jugend. Der Frieden, den ich nun auf den Inseln gefunden hatte, war der Frieden, den ich in meinem Heimatdorf zurückgelassen hatte. Ich war auf Reisen. Und doch war ich zu Hause.

Het eiland

Arnold van Bruggen

Je wilt op het eiland geboren worden, anders ben je levenslang veroordeeld tot een verkeerde naam in je paspoort. Op mijn eiland, Texel, kan dat Den Helder zijn, waar het dichtstbijzijnde ziekenhuis staat. Tijdens de Tweede Wereldoorlog de meest gebombardeerde stad van Nederland, en nu jaarlijks geteisterd door het miljoen toeristen dat Texel wil bezoeken. Texelaars, over het algemeen, minachten Den Helder. Ze maken er grappen over. "De stad van kraaien die zich jutters noemen. Wij zijn jutters. Den Helder, dat is dat betonnen trekpatroon waar je zo snel mogelijk door moet rijden."

Ik ben gelukkig op Texel geboren. Maar mijn ouders zijn 'import', ze zijn hier voor hun baan komen wonen. Dan tel je niet mee voor Texelaars die er al generaties lang wonen. Maakt niet uit, alles slijt. In wezen ben je een eilander als je je zo voelt. En een eilander word je al snel als kind. Een eiland is overzichtelijk – de ideale wereld eigenlijk voor een kind. Altijd is er een einde. Dat is het wonder van een eiland. Je hebt de dorpen, de hotels, de campings, de natuur. Daartussen de wegen, de paden, de stranden. De boeren en hun landerijen. That's it. Daar moet je het mee doen. Je weet wat er te halen valt, je weet wat je waar kunt uitspoken.

Als kleine jongen loop ik door de holle weggetjes, oude schapendriften, de Hoge Berg op, vijftien meter boven Texel uitlopend. Ik overschouw het glooiende land, elk stuk omzoomd met aarden walletjes om de schapen binnen te houden; naar het grote fort aan de dijk toe, de haven, alle dorpen binnen handbereik, is daar aan de einder, overzees, land te zien. Daar ligt De Overkant. Een vage lijn aan de horizon waarop zich de silhouetten van bomen, kerktorens, masten, fabrieken en werven aftekenen. Vanaf de Hoge Berg gaat het naar beneden; ik loop door naar de strandjes aan de Waddenzee. Een fluisterstille zee waar je honderden meters kunt zwemmen zonder golfslag. Dit hier is mijn wereld, daarginds gloort een andere. De overkant, die wacht wel. Ik ben volmaakt gelukkig.

Zodra ik kan fietsen, verover ik het eiland, hongerig naar elke uithoek. Ik duik de duinvalleien in en maak hutten in de karige takkenbosjes die hier weten te overleven, kruiperige boompjes op dwergformaat, gebogen naar de wind, klein en knokig door het zout en de arme grond. Ik fiets over de kronkelende oude dijkjes met daarlangs de sporen van eeuwenoude dijkdoorbraken – en dan verder, naar de vuurtoren of de hors, de hond langszij met de tong uit de bek. Op zondagochtend spelen in Oosterend, het oostereinde van het oude Texel, muziek maken in De Cocksdorp, onder de hoede van de vuurtoren. Nieuwjaarswandelingen langs de meertjes, het voorportaal van die eindeloze woestijn De Hors, vol fata morgana's, spiegelende watervlakten, onzichtbaar dansende bruinvissen, aangespoelde zeehonden. Een landschap dat zo veranderlijk is dat je nauwelijks kunt varen op je herinneringen van een week eerder, want dat duin daar is weggespoeld en hier is een hele zandberg opgestoven.

De zomers op het eiland zijn glorieus. Als opgroeiende tiener bewonder ik de halfnaakt fietsende pubers, uitgelaten, handdoeken onder de snelbinders. Ze zijn mooi, ze zijn vrij. Een paar jaar later ben ik aan de beurt. Diep in de nacht, na het uitgaan, gooien we onze fietsen op het strand en wachten we op een lichtende zee. Naaktzwemmen met open ogen onder water, lichtflitsen schieten langs me heen, 'disco algae'. Mijn vrienden zijn als het ware voorbestemd, zo klein is de groep om uit te kiezen. Tijdens zomerse nachtelijke vechtpartijen met jonge toeristen in

de discostraat worden Texelaars die ik op school niet kan luchten of zien natuurlijke bondgenoten.

Op een plek waar de zomers zo uitbundig zijn, zo vrij, waar een kleine gemeenschap wordt bedolven onder tienduizenden vrolijke vakantie vierende gelduitgevers, waar elke jongere een baan kan bemachtigen in een restaurantkeuken, strandpaviljoen of winkel, vooral op zo'n plek kan de herfst hard aankomen. Vanaf oktober tot mei laat geen hond zich er nog zien. Alleen enkele, vaak oudere, toeristen weten de eilanden nog te vinden. Hier en daar tref je een vogelaar aan in de duinen. De kleine gemeenschap wordt teruggeworpen op zichzelf. Het eiland behoort dan aan de Texelaars toe.

's Winters verandert het eiland volkomen. Zeestormen jagen dan over het eiland. Restaurants sluiten, de openingstijden van winkels worden teruggeschroefd. De overkant lijkt opeens een stuk verder weg. Zeemist omsluit de huizen. Verkeer beweegt zich stapvoets door de straten. In die lange, donkere winternachten weerklinken de misthoorns over het hele eiland. Als kind kreeg ik daar nachtmerries van, de sonore klanken werden stappen van reuzen in mijn hoofd, reuzen op mensenjacht. Maar toen ik eenmaal wist waar die geluiden echt vandaan kwamen, ging er gaandeweg een andere wereld voor mij open. Vanuit mijn bedstee reisde ik dan naar die schepen, die afvoeren naar Engeland, IJsland, landen waar ik vanaf het strand altijd naar zocht. Zouden ze zich niet één keertje aan de horizon laten zien? Een beeldspiegeling in strijd met de natuurwetten wellicht, maar daar, in de verte, daar ergens moesten ze toch liggen?

Op het eiland kun je niet zomaar even buiten de grenzen dwalen, het vraagt om een bewuste handeling. De boot op, het eiland af. En daar, daar is alles anders. Daar woont De Overkanter. Dat is de wereld die ik op tv zie. Daar is alles groter, enger, criminel, gewelddadiger. Onoverzichtelijker ook. Maar tegelijk is het een wereld die niet stopt aan een grens, en een grens die je gewoon kunt oversteken zonder een keus te hoeven maken. Een wereld waar je van gemeente naar gemeente kunt lopen. Waar de grond onder je voeten contact maakt met de aarde in Rusland, China, Korea. Waar reizen eindeloos kan zijn. Waar je nooit om negen uur 's avonds hoeft te denken: nu raak ik hier niet meer weg, nu ben ik tot deze plek veroordeeld tot de boot morgenvroeg het eiland weer wakker toetert.

Hoe groter wij worden, hoe kleiner het eiland lijkt. Hoe nadrukkelijker ook de gedachte dat de groep vrienden die ik om me heen geklonterd heb niet alles kan zijn. In mijn binnenwereld neem ik afscheid van het eiland. De overkant lonkt. Boeken en de knipselmappen van de bibliotheek voeren me mee. Heel soms ga ik daarheen; dan neem ik de boot en stap in een trein, om vervolgens, met mijn neus tegen het raam gedrukt, het overkantse leven in mij op te nemen.

Elke lente wordt het einde van de winter gevierd. De donkere geesten worden verjaagd met grote vreugdevuren, de kinderen smeren elkaar zwart. De zomer komt er weer aan, die grootse Texelse zomer. Maar voor mezelf roep ik dit alles even een halt toe. Een zelfverkozen vlucht uit het paradijs. De wereld zien. Grenze-loos reizen. Vrienden maken tot wie je niet eeuwig veroordeeld bent. Het eiland is er en zal er altijd zijn. Maar de overkant, die is anders, die moet worden veroverd.

PHOTOGRAPHY

© Jeroen Hofman, 2022

TEXTS

Jeroen Hofman
Arnold van Bruggen
Willemijn van der Zwaan

TRANSLATION

Joep Berkenbosch

COPY EDITING

Xavier De Jonge (English)
Chantal Huys (Dutch)
Frauke Berchtig (German)

COORDINATION

Beatrice De Keyzer
Hadewych Van den Bossche

DESIGN

Tim Bisschop

ART DIRECTION

Natacha Hofman

PRINTING

die Keure, Bruges, Belgium

FINETUNING IMAGES

René Bierman | The Final Art Print

BINDING

Van Mierlo, Nijmegen,
The Netherlands

ISBN 978 94 6388 765 6

D/2022/11922/28

NUR 653

© Hannibal Books, 2022

www.hannibalbooks.be

HANNIBAL
BOOKS

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any other information storage and retrieval system, without prior permission in writing from the publisher.

This project, *Eiland*, has given me so much more than photographs alone. It's been a lesson in patience – endless hours of waiting and staring at the horizon. Personal reflection has perhaps been its greatest gift. For three years, in wind and rain, under the blistering sun, high up in the salty air, I was privileged to sway in the bucket of my elevated work platform. My love for the landscape hasn't ceased to grow.

The first person I would like to thank is my son, Thomas. His interest in my work grew over the course of this project. Through it, I was able to instil in him a love of the islands. We now have a regular seasonal spot together at the Stortemelk campsite on Vlieland. His mother Nelleke has also caught the island bug.

My parents, who have supported me all the way. The first Hasselblad they gave me, paid for out of their hard-earned savings. I always love having them there in the front row at an event or opening. Seeing their proud smiling faces means so much to me.

Jan Stel and Jefta Arts, whom I always turn to when my photos are in need of some loving attention in the digital post-production stage. They're invaluable to me.

Gautier Platteau, the publisher of this big book. Never daunted by the numerous delays and challenges. With unbelievable patience, he always kept spirits up. Above all, his absolute belief in this project gave me the confidence to pull out all the stops.

Hadewych Van den Bossche, who scrutinised each sentence in this book down to the last letter, together with Beatrice De Keyzer, Chantal Huys, Xavier De Jonge and Frauke Berchtig.

Tim Bisschop, who designed the whole thing beautifully.

Natacha Hofman, responsible for press and art direction; a namesake who's been the relentless driving force behind the promotion of this book.

Stephan Vanfleteren, who luckily couldn't resist and offered his brilliant help with the introductory text. His instructions were key in turning my rather dull text into a much spicier whole. Fortunately, I'm better with images than I am with words, and Stephan knows his way around both, which is quite extraordinary.

Master Printer René Bierman, of The Final Artprint, who doesn't quit until perfection itself has emerged from his printer. All prints for my very first solo exhibition were lovingly made by him.

Wim van Sinderen, Curator at Fotomuseum Den Haag. After our first meeting at *Rencontres d'Arles* during a portfolio review, I'm all the more pleased that my first major solo exhibition was allowed to be held at the Fotomuseum.

Willemijn van der Zwaan, Curator at Fotomuseum Den Haag. The foundations for our pleasant collaboration were laid long before this museum show. And reading back our interview has definitely taught me - hurried busybody - that I should listen to questions more carefully before answering them.

Frame Products, for the many kilos of wood and glass that they managed to transform into beautiful frames. Many special thanks to Ronald Engelsman for his patience.

Arnold van Bruggen, journalist and writer. Thank you for offering me a glimpse of the 'island longing' in your heart and for your authoritative islander's view of 'the other side' – the world across the water. The result is a truly great two-part essay.

Joep Berkenbosch, translator, editor, but musician first. We've known each other since birth; who better to help me find the right words for what I'm trying to say. His ability to turn my muddled words into something comprehensible is amazing.

Bert Teunissen, photographer and dear friend, who taught me that a good project has just one title and can be described in a couple of sentences.

Wouter van Leeuwen, my gallery owner. In our short time together, we have proven that it's possible to merge content and commerce.

Boels Verhuur and, in particular, Tom van Diepen. For more than ten years, I have rented your aerial platforms, which have served as my extended tripod.

Jochem Meyer, Ministry of Foreign Affairs, VUMC, Rob van den Bergh, Job Dura, Bart Dura, Aladar Bleeker and many others who own a significant portion of my work as part of their collections and who have become ambassadors of my work.

The warm welcome on the islands. Municipality of Vlieland, thank you for giving me permission to drive around on your island. Staatsbosbeheer, apologies again for having to be rescued from the mud in Kroonspolder on Vlieland at the expense of a beautiful piece of salt marsh. Fortunately, it has fully recovered. Dijkstra contracting company on Schiermonnikoog. And all the other lovely people who have helped me out with accommodation, directions and the latest island gossip. My love for your islands is unconditional.

Timo Steenvoorden, Lars de Brouwer, Nick Ponsioen, Steven de Kok, Jacob Heus, Jelle Koiter and all my other assistants who have accompanied me and witnessed my whining and euphoria during these long days.

Eva Krook, Peter van Duinen, Lotte Ekkel, Kathrin Mundwiler, Bastiaan Woudt, Paul Cupido, Casper Faassen, Emilio de Haan, Serge Scheepers, Jeroen Bruijn, Flip Geurts, Astrid Hulsman, Jacqueline Bal, Lisa Kolker, Hans Rooseboom, Jan Willem and Christine Doeksen, Henk Roskamp, Jeroen and Liesbeth van den Idsert, Hazazah team, TOON Advocaten, Marie-Hélène Berghuijs, Parisa Jahan, Karen Harmsen, Marcel van Rosmalen, Mirjam Cavegn, Andreas Cavegn, Bildhalle team, Heike Gülker, Jaap Biemans, Petra Vooren, Christine Fortgens and anyone else I may have forgotten.

My final thanks go to the magnificent landscape of the Wadden Sea and West Frisian Islands. Witnessing the constant changes brought about by the tides and experiencing all four seasons, sometimes in the space of a single day, has made my heart beat faster. I hope to one day buy a small house on one of the five islands. The peace and quiet found there in those limited square metres is simply glorious.